WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 14 lutego 2018 r.

ZP-KNPS.431.6.51.2017.KJ

Pani
Jolanta Karońska
Kierownik
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Piechowicach

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.), art. 186 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2017 r., poz. 697 ze zm.), Zespół Kontrolny Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu w składzie: Krzysztof Jakubowski – przewodniczący zespołu, Tomasz Borecki – członek zespołu, przeprowadził w dniach 7 – 8 grudnia 2017 r. kontrolę doraźną w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Piechowicach.

Zakres tematyczny kontroli obejmował objęcie pracą socjalną i wsparciem rodziny wielodzietnej w szczególności na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kontrolą objęto okres od 1.01.2016 r. do 7.12.2017 r.

Ustaleń kontroli dokonano na podstawie analizy materiałów merytorycznych oraz informacji i wyjaśnień złożonych przez Panią Jolantę Karońską, która w okresie objętym kontrolą pełniła funkcję Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piechowicach.

Pani Jolanta Karońska jest odpowiedzialna za wykonywanie zadań w zakresie kontrolowanych zagadnień. Doręczony protokół z przedmiotowej kontroli zawierał ustalenia

dokonane w oparciu o udostępnioną dokumentację oraz złożone wyjaśnienia. Do protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w na rzecz rodziny wielodzietnej.

I. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej.

Na podstawie skontrolowanej dokumentacji stwierdzono, iż Kierownik MOPS w Piechowicach posiada odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej tj. wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku legitymują się stosownym wykształceniem wskazanym w art. 116 i 156 ww. ustawy o pomocy społecznej.

W przypadku MOPS w Piechowicach nie jest spełniony wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych. W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 10.11.2017 r., wydanym po przeprowadzonej kontroli kompleksowej w dniach 6 – 9 września 2017 r., zostało wydane zalecenie nr 2 o treści; *Uregulować kwestię zatrudnienia pracowników socjalnych tak, aby na jednego pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy przy realizacji zadań nałożonych ustawą przypadało nie więcej niż 2000 mieszkańców lub nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących*, które pozostaje w trakcie realizacji.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Piechowicach prowadził pracę socjalną z rodziną wielodzietną Pani M. K., znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, której nie była w stanie samodzielnie przezwyciężyć. Po przeanalizowaniu zgromadzonej w sprawie dokumentacji i wyjaśnień Kierownika Ośrodka należy zaznaczyć, że ze względu na fakt opieki nad trojgiem małoletnich dzieci przez Panią M. K. jej rodzina była pod stałym nadzorem MOPS w Piechowicach. Z analizy zebranego materiału dowodowego wynika również, że pracownicy Ośrodka podęli wobec rodziny szereg działań mających na celu udzielenie wsparcia. Rodzina Pani M. K. pozostawała pod opieką Ośrodka od 2010 r. Rodzina korzystała z pomocy finansowej MOPS w Piechowicach do końca 2015 r. W okresie od stycznia 2016 r. do dnia kontroli rodzina Pani M. K. nie korzystała z pomocy finansowej. Pracownicy socjalni Ośrodka proponowali ww. taką pomoc, lecz strona nie była nią zainteresowana, odmawiała składania wniosków, często reagowała agresywnie na propozycję pomocy. Ośrodek odpowiadał niezwłocznie na sygnały o nieprawidłowościach, które występowały w rodzinie, w szczególności dotyczące

małoletnich dzieci. Ośrodek współpracował z innymi instytucjami w sprawie ww. rodziny, m.in. ze Szkołą Podstawową w Piechowicach, do której uczęszczały dzieci. Pracownik socjalny J. J. utrzymywał stały kontakt z rodziną wielodzietną, odwiedzał ją w miejscu zamieszkania, udzielał ww. wsparcia i porad dotyczących prawidłowego sprawowania funkcji wychowawczych, niezwłocznie reagował na negatywne sygnały dotyczące rodziny, które uzyskiwał z innych instytucji i środowiska lokalnego, wykorzystując przy tym posiadaną wiedzę i uprawnienia. Pracownik socjalny zajmujący się rodziną wielodzietną stale współpracował z pedagogiem szkolnym ze Szkoły Podstawowej w Piechowicach. Podejmowane działania dotyczyły głównie braku realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci i zaniedbań wychowawczych nad nimi. W związku z symptomami zaniedbań wychowawczych i niewydolnością wychowawczą rodziny, Kierownik MOPS w Piechowicach pismami z dnia: 20.10.2016 r., 24.03.2017 r., 21.042017 r. i 27.10.2017 r. poinformował Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze o konieczności wglądu w sytuację rodziny Pani M. K. Działania Ośrodka w tym zakresie należy ocenić pozytywnie, tym bardziej, że zostały podjęte niezwłocznie po uzyskaniu informacji o zaniedbaniach wychowawczych. Jednakże Ośrodek nie otrzymywał informacji zwrotnych z Sądu o podjętych działaniach w przedmiotowej sprawie. Brak takich informacji, utrudnił sprecyzowanie i intensyfikację działań wobec rodziny.

Znając trudną sytuację rodziny Kierownik MOPS w Piechowicach objął dwoje dzieci Pani M. K. pomocą w postaci obiadów w szkole bez wydawania decyzji administracyjnej i przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego od dnia 9.11.2017 r.

Rodzina Pani M. K. w okresie od listopada 2016 r. do marca 2017 r. przebywała na terenie Gminy Mysłakowice, MOPS w Piechowicach pismem z dnia 6.12.2016 r. poinformował o problemach występujących w rodzinie Pani M. K. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłakowicach.

Ośrodek starał się także zapewnić Pani K. pomoc po traumatycznych przeżyciach związanych ze śmiercią dzieci, w wyniku pożaru w dniu 3.12.2017 r. Podjęte przez Kierownika MOPS w Piechowicach działania, pozwoliły stronie na uzyskanie wsparcia psychologów z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze, a także poddanie się konsultacji psychiatrycznej.

Podczas postępowania kontrolnego analizie poddano również dokumentację dotyczącą Pana K. D., ojca Pani M. K., który zamieszkiwał w tym samym mieszkaniu. Pan K. D. został objęty pomocą MOPS w Piechowicach w postaci zasiłku stałego. Podczas nieobecności córki, Pan K. D. często opiekował się wnukami, jednakże ze względu na niepełnosprawność

i schorzenia, nie był zdolny do pełnienia tej funkcji. Należy nadmienić, że Pan K. D. miał problemy z nadużywaniem alkoholu, podejmował bezskutecznie próby leczenia odwykowego. Pracownicy socjalni Ośrodka motywowali go do leczenia odwykowego i zachowania abstynencji. Ośrodek nie wykorzystał przy tym możliwości wynikających z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.), który stanowi, że w przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego marnotrawienia przyznanych świadczeń ich celowego niszczenia lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawienia własnych zasobów finansowych może nastąpić ograniczenie świadczeń, odmowa ich przyznania albo przyznanie pomocy w formie świadczenia niepieniężnego.

Należy także zaznaczyć, że podejmowane przez pracowników Ośrodka działania nie zawsze były dokumentowane w formie pisemnej, co jest niezgodne z art. 72 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1257), bowiem czynności organu administracji publicznej, które mają znaczenie dla sprawy lub toku postępowania, utrwala się w aktach w formie adnotacji podpisanej przez pracownika, który dokonał czynności.

II. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej

Realizując obowiązek wynikający z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny, Rada Miasta Piechowice podjęła uchwałę nr 127/XX/2016 z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Piechowicach na lata 2016 – 2018. Głównym celem Gminnego Programu jest tworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez realizowanie skoordynowanej polityki społecznej na rzecz wzmocnienia rodziny przez wyspecjalizowane instytucje samorządu lokalnego. Ponadto wyznaczono 2 cele szczegółowe:

1. Cel szczegółowy: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka;
2. Cel szczegółowy: Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązanie już istniejących.

W dokumencie wskazano, iż koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Piechowicach, a realizowany będzie przy współpracy z:

- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminną Komisją ds. Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych i Narkomanii,
- Psychologiem,

- Pedagogami,
- Radcą prawnym,
- Asystentem Rodziny,
- Punktem Konsultacyjnym,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze,
- Komisariatem II Policji w Jeleniej Górze,
- Placówkami Oświatowymi,
- Poradnią Rodzinną,
- Sądem Rejonowym Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Powiatowym Urzędem Pracy,
- Placówkami Służby Zdrowia,
- innymi organizacjami.

Kierownik Ośrodka oświadczył, że Gminny Program Wspierania Rodziny realizowano m. in. po przez: udzielanie wsparcia finansowego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i w sytuacjach losowych, świadczenie pracy socjalnej jak również umożliwiano kontakt ze specjalistami: psychologiem, pedagogiem, terapeutą, prawnikiem.

Ponadto w sytuacji, gdy pracownik socjalny zauważył konieczność pomocy rodzinie w formie przydzielenia asystenta rodziny, występował on z takim wnioskiem do Kierownika Ośrodka.

W obszarze pracy z rodziną, o którym mowa w art. 10 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny, Gmina zapewniała: pomoc psychologa, pomoc terapeuty, pomoc prawną oraz konsultację i poradnictwo.

Asystent rodziny i pracownik socjalny udzielali wsparcia w miarę swoich kompetencji lub kierowali daną osobę do pedagoga, terapeuty, organizowali możliwość umieszczenia w ośrodku wsparcia, jak również umawiali wizyty w poradniach i u lekarzy specjalistów.

Na terenie Gminy funkcjonowała grupa samopomocowa dla osób uzależnionych od alkoholu przy Klubie Abstynenta „EDEN".

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przydzielano asystenta rodziny, po spełnieniu wymogów i na zasadach określonych w art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny. W Ośrodku zatrudniony był jeden asystent rodziny w oparciu o umowę zlecenie. Pracownik nie łączył pracy asystenta z obowiązkami pracownika socjalnego, na terenie gminy, w której praca była prowadzona,

co zgodne jest z art. 17 ustawy o wspieraniu rodziny. Pod opieką asystenta pozostawało 6 rodzin.

Asystent rodziny przekazywał Kierownikowi Ośrodka „Miesięczne sprawozdanie z pracy z rodziną", gdzie odnotowywał daty, godziny wizyt i podjęte działania.

W Ośrodku zatrudniony był jeden asystent rodziny, który ukończył Policealną Szkołę Pracowników Służb Społecznych w Jeleniej Górze w zawodzie pracownik socjalny, ponadto posiadał dyplom uzyskania specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny. Wobec powyższego wymóg art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. c) dotyczący wymaganego stażu pracy z dziećmi i rodziną został spełniony, natomiast pracownik nie odbył szkolenia określonego w ww. przepisie.

Zgodnie z art. 176 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny, gmina ma obowiązek tworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny. Obowiązek ten był realizowany.

Rodzina M. K. nie była objęta pomocą asystenta rodziny. Kierownik MOPS w Piechowicach złożył wyjaśnienia dotyczące przyczyny nieprzydzielenia asystenta rodziny w rodzinie wielodzietnej, z których wynikało, że rodzina odmówiła przyjęcia pomocy, zarówno w postaci przydzielenia asystenta rodziny, jak i innych form wsparcia. Ponadto przedstawiciel rodziny wielodzietnej poinformował, że nie życzy sobie, aby pracownik socjalny oraz asystent rodziny nachodzili rodzinę.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak dokumentowania wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Ośrodka wobec rodziny wielodzietnej.
2. Osoba pracująca na stanowisku asystenta rodziny nie posiadała właściwych kwalifikacji.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Czynności organu administracji publicznej, które mają znaczenie dla sprawy lub toku postępowania, utrwalać w aktach w formie adnotacji podpisanej przez pracownika, który dokonał czynności.

   Podstawa prawna: art. 72 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1257 ze zm.).

   Termin realizacji: na bieżąco.

2. W przypadku osoby zatrudnionej na stanowisku asystenta rodziny bez wymaganych kwalifikacji, kwotę wypłaconego wynagrodzenia w wysokości 4500 zł należy uznać za dotację udzieloną z budżetu państwa i wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem. W związku powyższym podlega ona zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych.

   Podstawa prawna: art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 697 ze zm.), art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2077).

Termin realizacji: 15 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Dorota Dowgiałło
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1.Burmistrz Miasta Piechowice.

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
Ewelina Zygmunt

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Ewa Olesiejuk

wysłano ZPO 117 1506
w dniu 15.02.18.